

РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

Динамічні зміни умов провадження діяльності, обумовлені воєнними діями на території України, значно змінюють підходи до забезпечення ефективного функціонування логістичної системи сільськогосподарського підприємства. Війна не тільки руйнує наявні логістичні ланцюги, ускладнює процеси транспортування продукції, але й створює додаткові проблеми та загрози, пов'язані з невизначеністю. За цих обставин особливої актуальності набуває пошук дієвого інструментарію ризик-менеджменту логістичної системи підприємства в контексті забезпечення його результативного функціонування шляхом попередження чи нейтралізації різного роду логістичних ризиків.

У сучасних умовах глобалізації бізнесу, посилення конкурентної боротьби, швидкої зміни інституційного середовища провадження логістичної діяльності, будь-який суб'єкт господарювання стикається з великою кількістю різноманітних викликів, які ставлять під загрозу його стабільний розвиток. Заразом сільськогосподарське виробництво, що характеризується сезонним виробництвом, тривалим періодом обороту капіталу, високим рівнем невизначеності, оскільки зазнає впливу як зі сторони природно-кліматичних чинників, так і чинників техногенного та економічного характеру, «є найбільш ризиковим видом діяльності» [1, с. 190].

На нашу думку, важливою передумовою забезпечення ефективності ризик-менеджменту логістичної системи сільськогосподарського підприємства, є врахування особливостей його логістичних процесів. Основними з яких є:

- нерівномірне завантаження транспортних та складських потужностей, що обумовлено сезонним характером виробництва;
- формування обсягів і напрямів перевезень продукції з урахуванням сезонності сільськогосподарського виробництва, природно-кліматичних умов, а також внутрішніх процесів відтворення і споживання;
- необхідність забезпечення специфічних умов зберігання сільськогосподарської продукції, включаючи температурний режим, вологість та вентиляцію;
- віддаленість від основних постачальників матеріально-технічних ресурсів, ринків збуту та інфраструктурних об'єктів призводить до зростання транспортних витрат;
- «розвиток складського господарства з урахуванням строків зберігання, виробничої циклічності та сезонності» [2, с. 97].

Варто зазначити, що ризики притаманні усім ланкам логістичного ланцюга, починаючи від пошуку постачальників матеріально-технічних ресурсів і завершуючи постачанням продукції споживачам. Часто причинами їх виникнення є помилки в управлінні матеріальними та пов'язаними з ними інформаційними й фінансовими потоками, ігнорування певних ринкових умов, що призводить до затримок в постачанні матеріально-технічних ресурсів, втрати ринків збуту, зростання витрат на утримання складського господарства тощо.

Виокремлюють внутрішні та зовнішні джерела виникнення ризиків у логістичній підприємства. Розглянемо їх детальніше.

Основними внутрішніми джерелами логістичних ризиків є: неефективне управління логістичною діяльністю; низька кваліфікація персоналу, залученого до реалізації логістичних функцій; некоректне управління інформаційними потоками; необґрунтоване збільшення обсягів запасів; недостатня координація між структурними підрозділами тощо. Ці ризики можна мінімізувати шляхом правильної організаційної логістичних процесів на

підприємстві.

Зовнішні джерела ризиків формуються в зовнішньому середовищі й повністю уникнути їх впливу неможливо (зокрема воєнні дії на території України, зміни ринкової кон'юнктури, непередбачувані дії з боку державних та регуляторних органів, високий рівень інфляції, посилення соціальної напруженості в суспільстві, погіршення демографічної ситуації, низька підтримка державою розвитку науки й техніки тощо).

На нашу думку, процес управління ризиками логістичної системи підприємства повинен бути складовою частиною його загальної системи менеджменту та охоплювати: формування загальної політики управління ризиками підприємства; розробку програми ризик-менеджменту; ідентифікацію та оцінку логістичних ризиків, а також ступеня їхнього впливу на ефективність функціонування логістичної системи підприємства; обґрунтування методики ризик-менеджменту; моніторинг та контроль за реалізацією програми ризик-менеджменту.

Сьогодні найбільш ефективними методами управління ризиками логістичних систем сільськогосподарських підприємств є: диверсифікація, реінжиніринг, страхування, хеджування, локалізація, лімітування, передача, уникнення, дисипація, поглинання та локалізація ризику.

Отже, ефективність логістичної системи сільськогосподарського підприємства безпосередньо залежить від здатності його керівництва провадити діяльність, що дозволяє найраціональнішим способом запобігати виникненню ризикових ситуацій та мінімізувати можливі втрати за умови їх настання.

Література:

1. Діброва А. Д., Діброва Л. В., Клименко М. С. Формування системи управління ризиками аграрних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2024. №7 (277). С. 188-202.
2. Єфанов В. А. Особливості логістики в сучасному сільському господарстві України. Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Економічні науки. 2016. №1. С. 94-99